

חושב על ירושלים | נפתלי קמפה

כלי מוביל

פלייבק

שירה

תִּשְׁאַלוּ אוֹתִי, תִּשְׁאַלוּ אוֹתִי, מִי אֲנִי
עַל מָה אֲנִי חוֹשֵׁב בַּיּוֹם וְגַם בַּלַּיְלָה
תִּשְׁאַלוּ אוֹתִי, תִּשְׁאַלוּ אוֹתִי, אֲנִי יְהוּדִי
עַל מָה אֲנִי חוֹשֵׁב, אֲגִיד לָכֶם

אֲנִי חוֹשֵׁב עַל יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ
אֲנִי חוֹלֵם עַל הַמָּשִׁיחַ שְׂיָבוֹא
אֲנִי חוֹשֵׁב עַל יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ
אֲנִי חוֹלֵם עַל הַמָּשִׁיחַ שְׂיָבוֹא

I'm thinking of Yerushalaim Ir Hakodesh
I'm dreaming of Moshiach, the day will come
I'm thinking of Yerushalaim Ir Hakodesh
I'm dreaming of Moshiach, the day will come

אודות השיר

חושב על ירושלים

ערכים בשיר:

-הציפייה לגאולה

-אם אשכחך

ירושלים תשכח ימיני

אודות השיר

בגמרא בשבת דף ל' נאמר: **"אמר רבא בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו, נשאת ונתת באמונה? קבעת עיתים לתורה? עסקת בפריה ורביה? צפית לישועה?"**

כלומר, אחת השאלות הראשונות החשובות ששואלים את האדם כאשר הוא מגיע לשמיים היא: **האם ציפית לישועה, לגאולה, למשיח?**

גם הנביא ישעיה אומר בישעיהו ל', י"ח **"אשרי כל חוכי לו"**. כלומר, אשרי אדם המחכה למשיח.

חמור מכך כותב הרמב"ם בהלכות מלכים, פרק י"א, הלכה א': **"כל מי שאינו מאמין במשיח או מי שאינו מחכה לביאתו לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר אלא בתורה ובמשה רבינו הוא כופר"**.

כל יום בתפילת שמונה-עשרה אנו אומרים בברכת **"מצמיח קרן ישועה"** את המילים **"כי לישועתך קוינו כל היום"**. מובא בשם האריז"ל (שער הכוונות, ל"ז, א'), שבעת אמירת מילים אלו **"תכווין לצפות ולקוות בכל יום ויום לישועתו ית', כדי שלא תתבייש בעת פטירתך כשיעמידוך לדין וישאלוך: ציפית לישועה?"**

מהי, אם כן, הישועה לה צריך לצפות?

ב"פלא יועץ" (ערך צפוי) מובא שהכוונה היא הן לישועה הכללית - הגאולה, והן לישועה הפרטית - **"יכוון שמצפה לישועה על כל צרה שנמצא בה, והוא מסוגל מאוד"** (זו סגולה נפלאה!).

חלק משמעותי מהאמונה בביאת המשיח היא, שאם הוא מתמהמה - עלינו לחכות לו.

ניתן להבין זאת ברמה מסוימת על ידי משפט הפוך - כאשר אנו מחכים למשיח, זו עדות לכך שאנו מאמינים שהוא אכן יגיע.

נאמר במדרש **"כל תפילתן של ישראל אינו אלא על בית המקדש"** (בראשית רבה, י"ג, ב').

וכותב על כך ר' נחמן מברסלב **"כל תפילות שבני ישראל מתפללים - באים למשיח"** (ליקוטי מוהר"ן, א', ל"ז).

שיח רגשי

השיר חושב על
ירושלים

כללי

כיתות א-ג

חושב על ירושלים

השיר מזמין שיח על נושא כוח המחשבה והדמיון. בהשפעת המחשבה והדמיון האדם מתנהל, מרגיש ומגיב. מחשבה עלולה להיתפס כדבר בלתי נשלט, אך יש ביכולתנו לשלוט במחשבה ולנתב אותה למקום חיובי.

בהזדמנות זאת נלמד את התלמידים את הקשר שבין מחשבה ודמיון להרגשה ולתגובה.

כיתות א'-ג'

שאלו את התלמידים, איזה מילה חוזרת על עצמה בשיר?
הסבירו לתלמידים שהיום תלמדו על הקשר שבין מחשבה להרגשה.

שלב א'

מומלץ להצטייד בקרפים בצבעים: ורוד | שחור.
כל ילד מקבל רצועה של קרפ בצבע ורוד ורצועה של קרפ בצבע שחור.
הילדים מתבקשים להרים קרפ ורוד לאחר משפט שגורם להם הרגשה נעימה וקרפ שחור לאחר משפט שגורם להם הרגשה לא נעימה.

משפטים לדוגמה:

אני חושב על החופש הגדול ואני מרגיש?
אני חושב על מלחמה ואני מרגיש?
אני חושב על המשיח ואני מרגיש?

למורה: ייתכן שיהיו רגשות שונים בין הילדים, רגש הוא סובייקטיבי, המטרה היא ללמד את הילדים קשר בין מחשבה להרגשה.

שלב ב'

הסבירו לילדים, שכשאנחנו חושבים מחשבות נעימות אנחנו מרגישים רגשות נעימים וכשאנחנו חושבים מחשבות שליליות אנחנו עלולים להרגיש רגשות לא נעימים.

תרגיל: תנו עצה ליאיר, יאיר בא היום לכיתה והוא ממש נראה עצוב.

איך תעזרו ליאיר לשנות את ההרגשה לפי מה שלמדנו?

תשובה: לחשוב על דברים שעושים לו טוב, להיזכר בדברים משמחים שקרו לו.

שיח רגשי

השיר חושב על ירושלים

כיתות ד - ו

שיח רגשי

השיר חושב על ירושלים

כיתות ז - ח

כיתות ד'-ו'

שאלו את התלמידים איזה מילה חוזרת על עצמה בשיר?
היום נלמד את **מודל אפר"ת**.
מומלץ להצטייד בקרפים בצבעים: ורוד | שחור.
כל ילד מקבל רצועה של קרפ ורוד ורצועה של קרפ שחור.

תיאור מקרה: חנן עבר ליד קבוצה מבני כיתתו, היה נראה לו שהם השתתקו כשהוא עבר לידם.
מה המחשבה שעוברת לחנן בראש?

התלמידים שחשבו על מחשבה חיובית מרימים קרפ ורוד ואלה שחשבו מחשבה שלילית מרימים קרפ שחור.

כיצד הרגיש חנן?
כיצד חנן הגיב בעקבות המקרה?

התלמידים שחשבו על תגובה חיובית/ניטרלית מרימים קרפ ורוד ואלה שחשבו על תגובה שלילית - שחור.

שאלו את התלמידים:
1. האם שמתם לב למשהו מעניין שקרה כאן?
2. מי הרים קרפ ורוד בשלב של הפרוש?
3. האם גם בשלב של התגובה הרמתם קרפ ורוד?
לרוב כן.

ניתן לתרגל עוד מקרים כדי להטמיע את המודל בקרב התלמידים.
לסיום: שאלו את התלמידים מה הם לומדים מהתרגיל?

כיתות ז'-ח'

פתיחה ושלב א'-

לפי ההנחיה המפורטת לכיתות א'-ג' ו-ד'-ו'

שלב ב' - התמודדות עם מחשבה מטרידה.

שאלו את התלמידים: מה זו מחשבה מטרידה?
בקשו דוגמאות מחייהם.

שאלו: באיזה דרך תתמודדו עם מחשבה מטרידה?

לפעמים אנחנו מתמודדים עם מחשבות לא נעימות שמטרידות אותנו ומפרות את שלוותנו.

**כיצד נתמודד עם מחשבה מטרידה?
היום נלמד את מודל הדלת.**

בקשו מתנדב לצאת מהכיתה, הנחו אותו להקיש בדלת.
התחילו ללמד את הכיתה, תוך כדי הנקישות. שאלו את התלמידים
האם אפשר להמשיך ללמוד כשנוקשים בדלת?
מה יקרה אם נתעלם? (נתרגל - הנקישות יפסיקו).
שאלו את התלמידים: האם יש לנו בחירה האם לפתוח לו את הדלת?
כך בדיוק אנחנו יכולים להתמודד עם מחשבות מטרידות.

שאלו את התלמידים לפי מודל הדלת: כיצד נתמודד עם מחשבות
מטרידות?

**יש לנו אפשרות להתעלם ולהתמקד במחשבה אחרת, לדמיין תוצאות
טובות, וכל דבר שיעזור לנו להסיח את הדעת מהמחשבה המטרידה.**

לסיים: בקשו מהתלמידים לשתף בלמידה חדשה מהיום.

שיח ספרותי

השיר חושב על ירושלים

כיתות א-ב

השיר חושב על ירושלים

כיתות ג-ד

שיח ספרותי

השיר חושב על ירושלים

כיתות ה-ו

העשרה והרחבה

מגוון פעילויות לפי קבוצות גיל

כיתות א'-ב'

כתבו את שם השיר על הלוח ושאלו את התלמידים:

1. מתי אתם חושבים על ירושלים?
2. מה הקשר האישי/המשפחתי שלך לירושלים?
3. מתי אתם נוהגים לעלות לירושלים? להתפלל בכותל?

קראו עם התלמידים את מילות השיר ושאלו: איזו מילה חוזרת בו פעמים רבות? מדוע?

הסבירו לתלמידים שזהו שיר געגועים לירושלים.

כיתות ג'-ד'

כתבו על הלוח את שם השיר ושאלו את התלמידים מה הם חושבים על ירושלים?

לאחר שמיעת השיר וקריאת המילים **שוחחו** עם התלמידים על האווירה בשיר - שמחה? עצובה? ציפייה?

מתי אנחנו מזכירים את ירושלים ואת המשיח? **הביאו** דוגמאות מסידור התפילה ומאירועים בחיי היום יום שלנו.

המשורר מבקש "תשאלו אותי" אבל עונה בעצמו על השאלה. מדוע הוא מבקש שישאלו אותו. הוא רוצה לשתף אותנו ולעורר אותנו לרעיון המרכזי של הציפייה לגאולה. מבחינתו יש רק תשובה אחת!

כיתות ה'-ו'

"תשאלו אותי" - מה הציפייה מהקורא? שישאל את עצמו את השאלות האלה. השאלה מעוררת לחשיבה: מי אני ועל מה אני חושב?

שאלו את התלמידים: על מה חשבתם כשקראתם את מילות השיר?

על הכיסופים לארץ ישראל ולירושלים אנחנו לומדים מהאגדה על רבי שלום שבזי, גדול משוררי יהדות תימן שגר בתימן. כל יום "נראתה" ירושלים

מחלוננו. בכל יום שישי הוא "טס" על כנפי הרוח לתפילה בירושלים וביום ראשון היה "חוזר" לעירו בתימן כשבאישוניו יש אור, אורה של ירושלים אשר דבק בכל הבא בשערה (על פי שירו של אורי ברזילי "אגדת שלום שבזי"). [לאגדת רבי שלום שבזי לחצו כאן](#)

אפשר להשמיע לתלמידים את השיר [בלחיצה כאן](#) ולשוחח איתם על הכמיהה הגדולה לירושלים שהייתה בליבו של רבי שלום שבזי ושל גדולי ישראל לאורך הדורות.

בקשו מהתלמידים להביא סיפורים משפחתיים או כלליים המתארים את הכמיהה לירושלים ולמשיח.

כיתות ז'-ח'

השמיעו לתלמידים את אגדת רבי שלום שבזי **ובקשו** מהתלמידים להביא סיפורים נוספים המתארים את הכמיהה של גדולי ישראל לירושלים.

אילו פעולות אנו עושים שמבטאות את הכמיהה שלנו למשיח ולבניין בית המקדש? שבירת הכוס בחופה, פינה בבית ללא צביעה, כיסא של אליהו הנביא, ועוד.

מה אתם מוכנים לעשות כדי לקרב את ביאת המשיח?

בשיר כתוב "**חושב על ירושלים, חולם על משיח**" - מדוע משתמש המשורר בשני פעלים שונים כדי להביע את הכמיהה לירושלים ולמשיח? אולי כי ירושלים מוחשית יותר, אנחנו יכולים להגיע לירושלים ואילו על המשיח חולמים.

שיח ספרותי

השיר חושב על
ירושלים

כיתות ז - ח

שיח מוזיקלי

השיר חושב על ירושלים
כיתות א-ב

שיח מוזיקלי

השיר חושב על ירושלים
כיתות ג - ו

כיתות א-ב | זרקור מוזיקלי פתיחת השיר

1. **בקשו** מהתלמידים להקשיב לפתיחה.
2. **שאלו:** מה מיוחד בה? אילו קולות אתם שומעים?
3. כיצד קולות אלו מגלים מעט מהנושא של השיר?

שפות זרות בשיר

בשנייה 2:39 עובר הזמר לשיר בשפה אחרת.

1. מהי השפה? כיצד לדעתכם השירה בשפה נוספת תורמת להבנת המסר העיקרי בשיר? (השירה באנגלית נותנת זווית נוספת של געגוע לירושלים, והמסר מתחדד: מכל הארצות מחכים לגאולת ירושלים ולביאת המשיח...)

כיתות ג'-ו'

1. **בקשו** מהתלמידים לאפיין את החלק הראשון של השיר (בית) ואת החלק השני (פזמון). יש להתייחס להיבטים המוזיקליים: קצב, גובה הצליל, קו מלודי, מרקם כלי הנגינה.

2. **התייחסו** לבית בלבד: האם יש שינויים גם בין החזרות של הבית עצמו? מהם?

למורה: נכנס קצב בפעמות 2, 4.
נוספים כלי נגינה מלווים.

3. **בקשו** מהתלמידים להמציא תנועה לכל אחד מחלקי השיר: תנועה לבית ותנועה לפזמון. יש להתייחס לשוני הקיים באופי של שני החלקים.

4. **בקשו** מהתלמידים לשיר את השיר יחד עם התנועות שבחרו. כונו אותם לחוש ולבטא את ההבדל באופי בין שני החלקים.

5. **בקשו** מהתלמידים להציע הסבר: מדוע החלק הראשון שקט ומתמשך, ואילו השני קצבי וסוחף יותר? כיצד השינויים המוזיקליים משרתים את תוכן השיר?

שיח מוזיקלי

השיר חושב על
ירושלים

כיתות ז - ח

כיתות ז'-ח' קולות שניים (ודאו שיהיו קולות שניים במקהלה).

במהלך השיר נשמעים קולות שניים רבים, מסוגים שונים.

בקשו מהתלמידים להאזין לשיר, ולחפש:

קול שני מקביל (מצטרף לשירה באותו הקצב, אך בצלילים שונים.
מתקבלת הרמוניה עשירה).

קול שני רודף (חזרה על הקטע באיחור, כמו הד, לפעמים באותם הצלילים
ולפעמים בשינוי המנגינה).

בקשו מהתלמידים לנסות להצטרף לקולות השניים.

שאלו את התלמידים:

1. מהו הקושי בשירת קול שני?
2. מה כדאי לעשות כדי להתגבר על הקושי?

(הקול הראשון, המוכר, מבלבל. כדאי להצטרף לקבוצת קולות זהים יחד,
כדי לקבל תמיכה הרמונית וכך להצליח להתגבר על הבלבול. בנוסף לכך,
כדאי לתרגל שוב ושוב).

שיח אומנותי

השיר חושב על
ירושלים

כללי

כיתות א - ב

שיח אומנותי

השיר חושב על
ירושלים

כיתות ג - ד

אמנות | אני חושב על ירושלים

הציפייה לגאולה לא רק מזכה את המחכים לשכר, אלא הציפייה עצמה גורמת לבואה של הגאולה.

בילקוט שמעוני כתוב, **"יש דור שהוא מצפה למלכותי, מיד הן נגאלין"**. מבאר החיד"א שגם אם עם ישראל עדיין אינו ראוי לגאולה, עצם הציפייה היא הזכות הגדולה שתביא את הגאולה, שבזכות הציפייה עצמה נזכה להיגאל.

ננסה לצייר את החלום הנפלא הזה באופנים שונים מתוך ציפייה אדירה לראות בבנינה של ירושלים.

כיתות א'-ב' | ציור מהדמיון

חומרים: דפי A3 | מגזינים צבעוניים.

כלים: עפרונות | מספרים | דבק | צבעים.

תהליך העבודה:

בקשו מהתלמידים:

1. ציירו בועת דמיון כמו שמציירים בקומיקס, על כל הדף.
2. עצמו את העיניים ודמיינו את הגאולה ואת ירושלים הבנויה.
3. ציירו בתוך הבועה את מה שראינו בדמיון וצבעו.
4. אפשר לחפש במגזינים תמונות הקשורות לגאולה ולבניין בית המקדש, לגזור ולהוסיף ל"חלום".

כיתות ג'-ד' | קולאז'

חומרים: דפי A3 | מגזינים צבעוניים.

כלים: עפרונות | מספרים | דבק | צבעים.

תהליך העבודה:

בקשו מהתלמידים:

1. ציירו בועת דמיון כמו שמציירים בקומיקס, על כל הדף.
2. עצמו את העיניים ודמיינו את הגאולה, את ירושלים הבנויה ואת בניין בית המקדש.
3. חפשו במגזינים תמונות הקשורות לגאולה ולבניין בית המקדש, גזרו והוסיפו ל"חלום".
4. צבעו את הרקע בצבעים מתאימים.

שיח אומנותי

השיר חושב על
ירושלים

כיתות ה - ו

שיח אומנותי

השיר חושב על
ירושלים

כיתות ז - ח

כיתות ה'-ו'

הכנות מקדימות: מדפיסים דימוי של חומה.

חומרים: דפי A4 | מגזינים | עיתונים.

כלים: עפרונות | מספריים | דבק.

תהליך העבודה:

בקשו מהתלמידים:

1. עצמו את העיניים ודמיינו את הגאולה, את ירושלים הבנויה ואת בניין בית המקדש.
2. כתבו על דף טיוטה את החלום והאסוציאציות שעלו במחשבתכם על ירושלים ועל ביאת הגואל.
3. חפשו במגזינים תמונות ומילים הקשורים לגאולה ולירושלים.
4. הדביקו את התמונות ואת המילים בתוך החומה. האסוציאציות והחלומות הם אלה המרכיבים את חומת ירושלים.

למורה: אפשר לתלמידים בעלי מעוף ליצור בעצמם דימוי אחר שבתוכו ידביקו את התמונות והמילים.

כיתות ז'-ח' | מיקרוגרפיה (אומנות הציר באותיות)

חומרים: דפי A4 | מגזינים | עיתונים.

כלים: עפרונות | מספריים | דבק.

תהליך העבודה:

בקשו מהתלמידים:

1. עצמו את העיניים ודמיינו את הגאולה, את ירושלים הבנויה ואת בניין בית המקדש.
 2. כתבו על דף טיוטה את החלום ואת האסוציאציות שעלו במחשבתכם על ירושלים ועל ביאת הגואל.
 3. חפשו במגזינים מילים הקשורות לגאולה ולירושלים.
 4. סדרו את המילים שגזרתם בצורה הקשורה לגאולה.
- לדוגמה: בצורת חומת ירושלים / בית המקדש או בצורה של מילה המאפיינת גאולה.

חושב על ירושלים

נפתלי קמפה

A ♩ = 140 Dm Gm⁹ Gm Gm⁹ Gm

על - ני - א מי תי-או לו - שא-ת תי-או לו - שא-ת

6 E^ø A⁷ Dm⁷

ה - ל - לי - ב מ - ג - ו ום - י - ב שב-חו ני - א מה

10 Dm Gm

על די-הו - י ני - א תי-או לו - שא-ת תי-או לו

14 1. E^ø A⁷ Dm⁷

ת - שא - מ - כ - ל גיד - א שב-חו ני - א מה

18 2. E^ø A⁷ Dm⁷

חו - ני - א מ - כ - ל גיד - א שב-חו ני - א מה

B Dm Gm^{addif} Gm Gm⁹ Gm

חו - ני - א דש - קו - ה עיר ים - ל - ש - רו - י על שב

26 A⁷ Dm^{addif} Dm Dm⁹ Dm

חו - ני - א וא - ב - י ש ח - שי - מ - ה על לם

30 Dm Gm^{addif} Gm Gm⁹ Gm

חו - ני - א דש - קו - ה עיר ים - ל - ש - רו - י על שב

34 E^ø A⁷ Dm^{addif} Dm Dm⁹ Dm

וא - ב - י ש ח - שי - מ - ה על לם

[C]

38 Gm^7 $E\flat^6$ Dm

42 $E\flat$ $E\phi^7$ A

[A1]

46 Dm Gm^9 Gm Gm^9 Gm שא-ת על

50 $E\phi$ A^7 Dm^7 תי-או לו תי-או לו מי ני-א על

54 Dm Gm די-הו-י ני-א תי-או לו שא-ת על

58 $E\phi$ A^7 Dm^7 שב-חו ני-א מה א-ני א-ח-ו-ני א-ם-כ-ל-גיד-א

[B1]

62 Dm Gm^{addff} Gm Gm^9 Gm דש-קו-ה עיר ים-ל-ש-רו-י על שב

66 A^7 Dm^{addff} Dm Dm^9 Dm וא-ב-י-ש ח-שי-מ-ה על לם

70 Dm Gm^{addff} Gm Gm^9 Gm דש-קו-ה עיר ים-ל-ש-רו-י על שב

74 $I. E\phi$ A^7 Dm^{addff} Dm Dm^9 Dm וא-ב-י-ש ח-שי-מ-ה על שב

78 **2. E $\emptyset$** **C1**

ש - ב מ - ה ש - י בוא

Solo Guitar
Bm⁷ Gmaj⁷

82 F#m G G#m⁷ A⁷

D 88 Dm Gm^{add11} Gm Gm⁹ Gm

ש - ב ל - ש - ר - י עיר קו - ה דש חו - ני - א

92 A⁷ Dm^{add11} Dm Dm⁹ Dm

לם מ - ה ש - י ש - ב - י וא חו - ני - א

96 Dm Gm^{add11} Gm Gm⁹ Gm

ש - ב ל - ש - ר - י עיר קו - ה דש חו - ני - א

100 **1. E $\emptyset$** A⁷ Dm^{add11} Dm Dm⁹ Dm

ש - ב מ - ה ש - י ש - ב - י וא חו - ני - א

104 **2. A⁷** Dm

לם מ - ה ש - י ש - ב - י וא